

Józef Bednarczyk

Strzemkowo, st. 3, gm. Inowrocław,
woj. bydgoskie, AZP 45-40/- lub
44-40/-

Informator Archeologiczny : badania 26, 110-111

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

badania. Staromiejska zabudowa z późnego średniowiecza, renesansu oraz baroku.

Badania archeologiczno–architektoniczne objęły teren prac budowlanych po wschodniej stronie Ratusza, w obrębie kwartału nr 8b, 8c oraz ul. Browarnej, Rynku i ul. Kilińskiego. Z uwagi na bardzo szybko postępujące roboty ziemne miały one charakter prac inwentaryzacyjnych. Łącznie przebadano powierzchnię ok. 21,7 ara, gdzie odkryto liczne pozostałości zabudowy staromiejskiej oraz fragm. dawnych wodociągów z drewna oraz z gliny.

Po wschodniej i północno–wschodniej stronie Rynku, w zachodnich partiach kwartałów 8b i 8c, gdzie planowano wznieść budynki mieszkalne, odkryto 46 obiektów o zróżnicowanej budowie i chronologii. Dominowały wśród nich pozostałości domostw datowanych na okres późnego średniowiecza, wzniesionych na kamiennych fundamentach łączonych wapienną i glinianą zaprawą, których ściany były wykonane w konstrukcji szachulcowej. Część z nich nie miała kamiennych fundamentów, a ich ściany były pierwotnie posadowione bezpośrednio na ziemi. Odstonięto również wziemne fragm. domów zbudowanych z cegieł łączonych wapienno–glinianą zaprawą. Różniły się one między sobą zarówno konstrukcją, jak i rozmiarami zastosowanych cegieł. Datowane zostały na okres renesansu oraz baroku. Ponadto w północnej części kwartału 8c odstonięto mały fragm. glinianego wodociągu, zbudowanego z krótkich rur włożonych jedna w drugą i uszczelnionych na złączach gliną. W północnej partii kwartału 8b natrafiono na resztki w znacznym stopniu zniszczonej studni odstożnikowej i fragm. drewnianej rury, które stanowiły elementy drewnianego wodociągu miejskiego. Znalezione tu ułamki naczyń glinianych o cechach nawiązujących do ceramiki ze schyłku późnego średniowiecza. W obrębie wschodniej pierzei Rynku, przy ratuszu, odkryto dalsze elementy drewnianego wodociągu, składające się z dużego, prostokątnego zbiornika do dystrybucji wody oraz fragm. 12 rur drewnianych — część z nich była zaopatrzona w żelazne kryzy służące do ich łączenia.

Dokumentacja oraz zabytki znajdują się w Muzeum Archeologiczno–Historycznym w Głogowie.

Racibórz, gm. loco, woj. katowickie patrz wczesne średniowiecze

Rudy, gm. Kuźnia Raciborska, woj. katowickie patrz wczesne średniowiecze

Sandomierz, kościół Św. Jakuba i klasztor Dominikanów
gm. loco, woj. tarnobrzeskie

Państwowa Służba Ochrony Zabytków
w Tarnobrzegu

Badania prowadził M. Florek. Badania archeologiczne i architektoniczne zespołu kościelno–klasztornego.

*Literatura: *Materiały i sprawozdania...*, s. 111–138.

Sieradz, ul. Dominikańska 11 patrz okres nowożytny

Sławsko, gm. Sławno, woj. śląskie patrz wczesne średniowiecze

Strzemkowo, st. 3
gm. Inowrocław, woj. bydgoskie
AZP 45–40/— lub 44–40/—

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii Zakład Prahistorii
Polski w Poznaniu

Badania prowadził mgr Józef Bednarczyk. Finansowane przez Zarząd Gminy Inowrocław. Drugi sezon badań. Ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych, kultury amfor kulistych, schyłkowego neoli-

tu, kultury pomorskiej i sanktuarium? kultury przeworskiej, ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego (fazy D-F), wieś średniowieczna i nowożytna (XIV-XVIII w.).

Badania wykopaliskowe prowadzone były w związku z planowaną rozbudową istniejącego tu ujęcia wody. Eksploracją objęto powierzchnię ok. 250 m², rejestrując ponad 90 różnych obiektów i uzyskując materiały źródłowe wyznaczające kolejne etapy zasiedlenia terenu stanowiska.

Osadnictwo neolityczne i wczesnośredniowieczne poświadczane jest wyłącznie przez pojedyncze fragm. naczyń. Zbiór ceramiki kultury pomorskiej liczy kilkadziesiąt fragm. wykazujących pewne cechy (głównie technologiczne) sytuujące go w horyzoncie przejściowym pomorsko-przeworskim. Największy spośród obiektów kultury pomorskiej (nr 142) jest dużą jamą o wymiarach ok. 340 x 280 cm, zwężającą się lejkowato ku dnu na gł. 130 cm, gdzie znajdowało się skupisko przepalonych kości. W przestrzennym i funkcjonalnym związku z jamą pozostają prawdopodobnie dołki posłupowe (zadaszenie?), 4 nieregularne płytkie rowki (element ogrodzenia?), a także pochówek zwierzęcy. Całość, pomimo nikłości przesłanek, wydaje się stanowić fragm. większego założenia przestrzennego o charakterze kulturowym.

Najliczniejsza grupa obiektów i ruchomych materiałów źródłowych reprezentuje okresy późnośredniowieczny i nowożytny. Budynki mieszkalne — naziemne, o konstrukcji zapewne zrębowej lub ramowej — nie zachowały się. Ich przybliżone zasięgi rekonstruować można na podstawie rozmieszczenia urządzeń wchodzących zwykle w skład zagrody, rejestrowanych obecnie w formie jam, dołków posłupowych oraz koncentracji materiałów ceramicznych i szczątków kostnych, a także wyraźnie wyższego nasycenia warstwy komponentami antropogenicznymi (grudki polepy, gliny, węgiel, popiół). W ramach badanej powierzchni rysują się 4 takie układy zagrodowe. Wyróżnia się wśród nich jeden zaopatrzone w 3 piwniczki, z którego pochodzi najliczniejszy, najbardziej różnorodny zbiór źródeł. Charakter występującej tu ceramiki (starannie wykonana stołowa, w tym także egzemplarze kamionki, fajansu, efektowny dzban z polewą), nagromadzenie szczątków naczyń szklanych (gąsior, kielichy, flasze), obecność szkła okiennego, byłyby na tyle niezwykłe w przeciętnym gospodarstwie chłopskim, że czynią zasadnym upatrywanie w tym domostwie siedziby właściciela dóbr lub karczmy — nieodzownego członu infrastruktury wsi ówczesnej.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

Szczecin—Stare Miasto, st. 20 patrz wczesne średniowiecze

Tarnobrzeg, st. Tarnobrzeg—Dzików 1
AZP 91-73/2

Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej Katedra Archeologii w Lublinie
Konserwator Zabytków Archeologicznych w Tarnobrzegu

Badania prowadzili doc. dr Jan Gurba i mgr Marek Florek (autor sprawozdania). Finansowane przez Urząd Miejski w Tarnobrzegu. Pierwszy sezon badań. Osada XII/XIII-XV w., zamek i fortyfikacje ziemne od XV w.

Badania miały na celu rozpoznanie średniowiecznego osadnictwa na terenie późniejszego Tarnobrzega oraz uzyskanie danych nt. chronologii i pierwotnego wyglądu zamku w Dzikowie. Rozpoznano wschodni skraj osady z XII/XIII-XV w. — pierwotnej wsi Dzików. W obiektach — jamach różnej wielkości — i warstwie kulturowej znaleziono liczną ceramikę, pojedyncze wyroby z kości (m.in. fragm. zdobionej kościanej oprawy) i żelaza oraz kości zwierzęce. Osada, przynajmniej jej wschodnia część, przestała funkcjonować po